

ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Հայց. Առաք. Սուրբ Յակոբ Մայր Եկեղեցույ Կիրակնօրեայ Դպրոցի Պարբերաթերթ

Ժ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 7

Մարտ 2003

Մեր խօսքը

Իրաքանչիւր հաւատացեալ գիտէ թէ Մեծ Պահօքի շրջանը մարմնական գրկանքներու միջոցաւ Աստուծոյ մօտենալու եւ Անոր գթութեան արժանանալու շրջան մըն է. ինքնամփոփումի եւ ներհայեցողութեան շրջան մը որուն նպատակն է հաւատացեալը ինքն իր հաւատքին մէջ առաւել եւս տոկուն եւ հաստատուն դարձնել:

Կիրակնօրեայ դպրոցէն ներս Մեծ Պահօքի այս շրջանին մէնք ալ կը փորձենք մեր աշակերտներուն փոխանցել, այլ տարբերակով մը, պահեցողութեան ճիշդ իմաստը ու անոնց կը թելադրենք, իրենց փոքր տարիքով հանդերձ, «պահք բռնել»: Սակայն փոքրերը սնունդէ գրկելը իրենց աճման վրայ կրնայ ազդել ու այդ իսկ պատճառաւ անոնց առաջարկած մեր «պահքը» իրենց պատշաճ ու յարմար պահք մըն է:

Նախ եւ առաջ, մեր աշակերտներուն կը թելադրենք ամէն շաբաթ իրենք իրենց գրկել սիրելի մէկ զբաղումէ: Օրինակ հեռատեսիլէ, համակարգիչէ եւայլն: Այսպէսով անոնք ալ կանուխէն կը վարժուին Աստուծոյ խօսքին հետեւելու համար ինքզինք գրկել, ժամանակաւոր ձեւով, իրենց մեծ հաճոյքներէն:

Երկրորդ, պահօքի շրջանին մեր աշակերտներուն կը թելադրենք սորվիլ: Նոր եւ հոգեւոր հարստութիւն ամբարել սուրբ գիրքէն հատուածներ սորվելով, ճշդուած աղօթքներ արտասանելով ու միտք պահելով:

Եւ վերջապէս մանկապատանեկան այս պահօքի թելադրանքները կ'ամբողջացնենք բարի գործեր կատարելու առաջարկով, փոքրերը մղելով որ ուրիշին օգնեն, ընդունող ըլլան, ուրիշի մը կարիքները հոգան եւայլն:

Այսպէսով Մեծ Պահօքը մեծերու պահք չէ միայն այլ պատշաճեցման ջնջին ճիգի մը շնորհիւ՝ մանուկներու եւ պատանիներու ալ պահք:

Բովանդակութիւն

- Խորհրդածութիւններ Մեծ Պահօքի մասին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ ապա Ամենայն Հայոց Գարեգին կաթողիկոսէն
- Ծոմապահութեան մասին հատուածներ Աստուածաշունչէն
- Պահեցողութիւն կամ ծոմապահութիւն
- Ճարպիկ տնտեսին առակը Տնտեսի Կիրակիին առթիւ
- Գիտէի՞ր թէ...
- Մարտ ամսուան անուանակոչութեան տօներէն Երեք մեծեր՝
- Տաթեւի Վանք
- Նարեկ Բան ՂԲ. (հատուած)
- Քառասուն Մանուկներու տօնը
- Մանկապարտէզի անկիւն
- Նախակրթարանի անկիւն
- Երկրորդականի անկիւն
- Ընդհանուրի անկիւն
- Փետրուար ամսուան պատասխաններ եւ մասնակցողներ
- Կարճ լուրեր կիրակնօրեայէն

Ոչ մէկ ծառայ կրնայ երկու տէրերու ծառայել, որովհետեւ՝ կա՛մ մէկը պիտի աւտ եւ միւսը սիրէ, կա՛մ մէկը պիտի մեծարէ եւ միւսը արհամարհէ: Չէք կրնար թէ՛ Աստուծոյ ծառայել եւ թէ՛ դրամին:

Ղուկաս 16

Խորհրդածութիւններ Մեծ Պահքի մասին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ ապա Ամենայն Հայոց Գարեգին կաթողիկոսէն

Մեծ պահքի քառասնօրեայ շրջանը եկեղեցւոյ հաւատացեալներուն համար հոգեկան վերանորոգութեան սքանչելի առիթ մըն է: Երբ անիկա գիտակցօրէն ապրուի՝ հոգեկան ազնուացման եւ առհասարակ մարդ անհատի երջանկութեան ամենէն ազդու եւ բարերար միջոցը կը դառնայ:

Մեծ Պահքը գիտակցօրէն ապրիլ՝ կը ճշանակէ.-

1- Աղօթքը դարձնել մեր կեանքի կեդրոնական առանցքը. Աղօթել առանձնապէս եւ հաւաքաբար

Մարդիկ պէտք է յարատեւ կերպով ջանան իրենք զիրենք հոգեպէս մաքրել ու մօտենալ Աստուծոյ:

Մօտեցումի ճամբան աղօթքն է, սրտաբո՛ւխ աղօթքը, որու ընթացքին մարդ Աստուծոյ խօսք կ'ուղղէ, շնորհակալութիւն կը յայտնէ Անոր եւ փառք կու տայ որ իրեն կեանք եւ ամէն տեսակ բարիքներ շնորհած է, որոնց արժէքը պէտք է գիտնայ եւ ըստ այնմ ապրի: Աղօթքի պահուն՝ մարդ պէտք է մինչեւ իր սրտին խորքը ինքզինք բանայ Աստուծոյ:

2- Պահք բռնել՝ ինքնազրկումի սկզբունքով

Պահքը, որ գերազանցօրէն կրօնական, բարոյական, հոգեւոր հասկացողութիւն է, կարելի չէ միայն կերակուրներու, ուտելիքի հետ կապուած երեւոյթներով ըմբռնել: Սննդական մտահոգութիւններով չի բացատրուիր անոր ծագումն ու ներկայութիւնը եկեղեցւոյ կեանքին մէջ:

Կրօնական ճշգրիտ եւ խորունկ իմաստով՝ պահքը այնպիսի արարք մըն է որ մարդը կ'առաջնորդէ ինքզինք կամաւորապէս զրկելու որոշ զգայարանական, նիւթական հաճոյքներէ եւ ճոխութիւններէ: Առիթ կու տայ անոր մտածելու իր հոգեկան, բարոյական կեանքի մշակման մասին:

3- Բարիք գործել՝ ծառայութիւններ մատուցանելով

Մարդիկ յաճախ ուրիշին ցաւը բաժնելով, ուրիշին նեղութիւնը պակսեցնելով՝ ոչ միայն ուրիշին բարիք կ'ընեն, այլեւ իրենք իրենց բարիք ըրած կ'ըլլան: Յատկապէս Մեծ Պահքի շրջանին, եթէ հաւատացեալներ փորձեն հիւանդ խնամել, աղքատի մը օգնել, անկար ծերունիի մը զօրավիգ կանգնիլ, կարօտ ուսանողի մը ուսումը ապահովել, բարեսիրական կամ ազգային հանրօգուտ մէկ հաստատութեան մը մէջ կամաւորապէս ծառայել, նոյնքան ինքնաբիրեղական բարիք ըրած կ'ըլլան իրենց անձին որքան աղօթքի կամ ինքնազրկումի ճամբով:

Մեծ Պահքը սահմանուած է հաւատացեալներուն առիթ տալու որպէսզի իրենք զիրենք հոգեպէս պատրաստեն ողջունելու Քրիստոսի յարութեան մեծ աւետիսը, որ գերազանց ոյժ է քրիստոնէական կեանքին:

Քաղուած՝ «Պարզ խօսքեր, պարզ հոգիներու համար» գրքոյկէն.

Ծոմապահութեան մասին հատուածներ Աստուածաշունչէն

«Յետոյ Յիսուս Սուրբ Հոգիին կողմէ տարուեցաւ անապատ՝ Սատանայէն փորձուելու համար: Քառասուն օր եւ քառասուն գիշեր ծոմապահութեամբ անցնելէ ետք՝ անօթեցաւ:

Այն ատեն փորձիչը՝ սատանան, մօտեցաւ իրեն եւ ըսաւ.

- Եթէ Աստուծոյ Որդի ես, ըսէ՛ որ այս քարերը հաց դառնան:

Յիսուս պատասխանեց.

- Օրէնքի գիրքին մէջ գրուած է. «Մարդ միայն հացով չ'ապրիր, այլ բոլոր այն խօսքերով, որ Աստուած խօսած է»:

Մատթէոս 4. 1-4

«Երբ ծոմ կը պահէք, տրտումներս մի՛ ըլլաք կեղծաւորներուն նման, որոնք իրենց երեսը կը կախեն, որպէսզի մարդոց ցոյց տան թէ ծոմ կը պահեն: Վստահ եղէք միայն ատիկա է անոնց վարձատրութիւնը: Ընդհակառակը, երբ դուն ծոմ կը պահես, օձէ՛ գլուխդ եւ լուս՛ երեսդ, որպէսզի մարդիկ չտեսնեն թէ ծոմ կը պահես, այլ՝ միայն Հայրը, որ անտեսանելի է. եւ Հայրդ, որ կը տեսնէ կատարածդ, քեզ պիտի վարձատրէ յայտնապէս:»

Մատթէոս 6. 16-18

«Առիթով մը Յովհաննէսի աշակերտները մօտեցան Յիսուսի եւ ըսին.

-Ինչո՞ւ մենք եւ Փարիսեցիները յաճախ ծոմ կը պահենք, իսկ քու աշակերտներդ չեն պահեր:

Յիսուս անոնց պատասխանեց.

- Կարելի՞ է հարսանիքի հրաւիրեալներուն ըսել որ սուգ պահեն, երբ տակաւին փեսան իրենց հետ է: Ժամանակ պիտի գայ, երբ փեսան պիտի վերցուի իրենցմէ, եւ այն ատեն իրենք ալ ծոմ պիտի պահեն:»

Մատթէոս 9. 14-15

Պահեցողութիւն կամ ծոմապահութիւն

Պահեցողութիւնը կամ ծոմապահութիւնը կը նշանակէ ժամանակ բնական սննդականոցէն հրաժարիլ ու գոհանալ նուազ ճոխ ու տեսալաւոր կերակուրներէ: Ծոմապահը այն անձն է որ ծոմ կը պահէ, եւ կը միտի մարմնական այդ դժուարութիւնը դիմադրելով իր հոգւոյն եւ մեղքերուն համար Աստուծմէ թողութիւն խնդրել:

Հայաստանեայց եկեղեցին սահմանած է պահքի զանազան օրեր որոնք ընդհանրապէս կը կանխեն եկեղեցւոյս տօները: Այսպէս կան Ծննդեան, Վարդավառի, Սուրբ Աստուածածնի, Խաչվերացի եւ Վարագայ խաչի տօներէն առաջ կատարուող շաբաթապահքերը եւ այլ միօրեայ պահքեր:

Այս պահքերէն գլխաւորագոյնը սակայն կը նկատուի Ս. Զատիկը նախորդող Քառասնօրեայ Մեծ Պահքը: Այս պահեցողութիւնը հաւատացեալին համար ինքնամփոփումի, ինքնաքննութեան եւ ինքնասրբագրութեան ժամանակամիջոց մըն է, որուն ընթացքին մեղքերու քաւութեան համար

աղօթքներն ու խնդրանքները կը բազմապատկուին: Հաւատացեալը իր զղջումին, խոստովանութեան եւ ապաշխարութեան կողքին Աստուծոյ հանդէպ իր հաւատքն ու սէրը կ'արտայայտէ մարմնական զրկանքներով եւս:

Ներկայիս առ հասարակ պահք բռնել կը նշանակէ օրուան ընթացքին մսեղէն եւ իւղոտ կերակուրներէն հրաժարիլ եւ սնանիլ բանջարեղէններով կամ ընդեղէններով: Սկզբնական շրջաններուն պահքը լման ծոմապահութիւն էր եւ մարմնապէս տկար եղողները չէին կրնար զայն կատարել: Ուստի եկեղեցին յարմար տեսաւ որ այդպիսիները բանջարեղէն եւ ընդեղէն ուտելով անցնեն իրենց պահեցողութիւնը եւ հրաժարին մսեղէն կամ իւղոտ կերակուրներէ:

Որոշ թիւով հաւատացեալներ Մեծ Պահքի ընթացքին պահք կը բռնեն Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրերը միայն, որովհետեւ Չորեքշաբթի օրը յիշել կու տայ Քրիստոսի յայտնութիւնը իր մատնութեան եւ խաչելութեան, իսկ Ուրբաթ օրը յիշատակութիւնն է Անոր չարշարանքներուն եւ խաչելութեան:

Ճարպիկ տնտեսին առակը -Տնտեսի Կիրակիին առթի-

Իր աշակերտներուն Յիսուս այս առակը պատմեց.

- Մեծահարուստ մարդ մը կար, որ իր ստացուածքներուն վրայ տնտես մը ունէր: Երբ տնտեսին մասին մարդիկ ամբաստանութիւն ըրին, ըսելով թէ իր տիրոջ հարստութիւնը կը վատնէ, մեծահարուստը կանչեց զինք եւ ըսաւ. «Ի՞նչ են քու մասիդ այս ըսուածները: Քեզի յանձնուած բոլոր ստացուածքներուս հաշիւը տուր: Այլեւս իմ տնտեսս չես կրնար ըլլալ»:

Տնտեսը ինքնիրեն խորհեցաւ. «Ի՞նչ կրնամ ընել. ահա տէրս զիս տնտեսութեան պաշտօնէն կը զրկէ: Բանուորութիւն չեմ կրնար ընել. մուրալու կ'ամչնամ: Սակայն գիտեմ թէ ինչ պետք է ընեմ, որ երբ տէրս զիս տնտեսութեան պաշտօնէն հեռացնէ, մարդիկ ընդունին զիս իրենց տուներէն ներս»: Ապա մէկ առ մէկ կանչեց իր տիրոջ պարտապանները եւ առաջինին հարցուց. «Որքա՞ն պարտք ունիս տիրոջս»: Անիկա պատասխանեց. «Երկու հարիւր թիթեղ ձէթ»: Տնտեսը ըսաւ. «Ահաւասիկ պարտամուրհակդ. նստէ եւ անմիջապէս գրէ՝ հարիւր»: Յետոյ հարցուց միւսին. «Դո՞ւն որքան պարտք ունիս»: Անիկա պատասխանեց. «Չորս հարիւր յիսուն պարկ ցորեն»: Տնտեսը ըսաւ. «Ահաւասիկ պարտամուրհակդ. նստէ եւ գրէ՝ երեք հարիւր յիսուն»: Տէրը ասիկա լսելով՝ գովեց անիրաւ տնտեսը իր հնարամտութեան համար: Որովհետեւ այս աշխարհի մարդիկը իրարու հանդէպ իրենց վարմունքին մէջ անելի ճարպիկ են քան լոյսի որդիները: Եւ ես կ'ըսեմ ձեզի.- Աշխարհիկ հարստութիւնը գործածեցէք այնպէս՝ որ Աստուծոյ բարեկամութիւնը շահիք, որպէսզի երբ այս աշխարհէն ելլէք, ձեզ յաիտենական յարկերու մէջ ընդունին:

Ով որ փոքր ծառայութեան մէջ հաւատարիմ է՝ մեծին մէջ ալ հաւատարիմ է, իսկ ով որ փոքր ծառայութեան մէջ անհաւատարիմ է՝ մեծին մէջ ալ անհաւատարիմ է: Հետեւաբար, եթէ աշխարհիկ հարստութիւնը գործածելուն մէջ հաւատարիմ չեղաք, ճշմարիտ հարստութիւնը ո՞վ

պիտի վստահի ձեզի: Այսինքն, եթէ հաւատարիմ չեղաք աշխարհիկ հարստութեան, որ ձերը չէ, ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ Աստուած ձեզի տայ ձեզի սպասող ճշմարիտ հարստութիւնը: Ոչ մէկ ծառայ կրնայ երկու տէրերու ծառայել, որովհետեւ՝ կա՛մ մէկը պիտի ատէ եւ միւսը սիրէ, կամ՝ մէկը պիտի մեծարէ եւ միւսը արհամարհէ: Չէք կրնար թէ՛ Աստուծոյ ծառայել եւ թէ՛ դրամին:

Տնտեսի կիրակի կը կոչուի Մեծ Պահքի երրորդ կիրակին: Այդ օրուայ պատարագի ընթացքին կը կարդացուի Ղուկասի 16-րդ գլուխը որուն մէջ պատմուած է տնտեսին առակը:

**Մեծ պահքի մէջ
զ ու զ ա դ ի պ ո ղ
իւրաքանչիւր Կիրակի
օր ունի յատուկ անուն
մը:** Այսպէս առաջին Կիրակին
կը կոչուի **Արտաքսման** Կիրակի,
երկրորդը՝ **Անառակին**, երրորդը՝
Տնտեսին, չորրորդը՝ **Դատաւորին**,
հինգերորդը՝ **Քալստեան**, իսկ
վեցերորդը՝ **Ծաղկազարդ**: Այս
անունները կը տրուին իւրաքանչիւր
Կիրակի օրուան ըստ այդ օր
կարդացուող Աւետարանի
հատուածին: Այլ խօսքով, Անառակին
Կիրակիի օրը պատարագի ընթացքին
կը կարդացուի Անառակ որդիին
վերաբերող հատուածը իսկ Տնտեսի
կիրակիին ընթացքին, խոհեմ
տնտեսին վերաբերող հատուածը:

Գիտէի՞ր թէ...

Կաթողիկէ յունարէն ծագում ունեցող բառ մըն է որ կը նշանակէ «Ընդհանրական»:

Ժամանակի ընթացքին անոր նաեւ տրուեցաւ «մեծ» եւ «գլխաւոր» իմաստները ու այդպէսով մայր եկեղեցիները սկսան կոչուիլ Կաթողիկէ: Այս կոչումը տրուեցաւ յատկապէս Էջմիածնի Մայր Տաճարին: Մայր եկեղեցիներուն գմբէթ ունենալէն, գմբէթն ալ կաթողիկէ սկսաւ կոչուիլ եւ յատկապէս հայ ճարտարապետութեան սեպհական գմբէթը՝ որ ցցուած ու վեղարանման ձեւ ունի: Զանգակատուներն ալ երբ այդ ձեւով կը վերջանան կը կոչուին կաթողիկէ: Վիճակաւորներուն, այսինքն թեմի առաջնորդներու եւ մանաւանդ անոնցմէ բարձրաստիճաններուն աթոռներուն վրայ գտնուած գմբէթաձեւ հովանին ալ նոյնպէս կաթողիկէ կոչուեցաւ եւ սովորական է կաթողիկէով եկեղեցի կամ կաթողիկէով աթոռ անուանել այն եկեղեցին ու աթոռը որ սրածայր գմբէթ ունին իրենց վրայ:

.....

Հին ատեն մեր եկեղեցիներէն ներս նստարանները գոյութիւն չունէին: Հաւատացեալներ իրենց աղօթքը երկրպագելով կամ ծնրադրելով կը կատարէին: Եկեղեցիին յատակը օթոցներ, այսինքն փոքր կարպետներ կը փռուէին եւ ժողովուրդը անոնց վրայ ծնրադրելով կ'աղօթէր: Սակայն ժամանակի ընթացքին, արդիացող կենցաղին յարմարելու նպատակով եւ երկար ատեն ոտքի մնալու անհնարութեան դէմ իբր միջոց, ինչպէս նաեւ այժմէական զգեստներով գետին նստելու դժուարութեան առջեւ, եկեղեցիներէն ներս ընդունուեցան նստարանները: Միայն դասէն ներս, դպիրներու համար նստարանը տակաւին ընդունուած չէ, սակայն չենք գիտեր ճիշդ ինչու:

Մարտ ամսուան անուանակոչութեան տօներէն Երեք մեծեր՝ **Յովհաննէս Օձնեցի, Յովհաննէս Որոտնեցի, Գրիգոր Տաթեւացի**

Հայ եկեղեցւոյ դէմքերէն այս երեք սուրբերու տօնը կը յիշատակուի Մարտ ամսուան 22-րդ օրը: Մաշտոցի արձագանգի այս թիւէն ներս կը ներկայացնենք անոնցմէ երրորդին հակիրճ կենսագրական գիծերը:

Սուրբ Գրիգոր Տաթեւացի

Սուրբ Գրիգոր Տաթեւացի ծնած է 1346-ի Վայոց Ձոր: Ան Յովհաննէս Որոտնեցիի հոշակաւոր աշակերտներէն մէկն է ու անոր պէս վարպետ լատիներէն լեզուի եւ յունական իմաստասիրութեան մէջ: Ան ծանօթ է իր «Գիրք հարցմանց» գործով որ աստուածաբանական գրութիւն մըն է: Թէեւ Գրիգոր Տաթեւացի իր կեանքի մեծ բաժինը անցուցած է Տաթեւի վանքէն ներս, բայց այցելած է նաեւ բազմաթիւ այլ վանքեր որոնցմէ իւրաքանչիւրէն ներս արժանացած է իր աշակերտներուն յարգանքին, համարումին եւ հիացումին: Իր հանճարին շնորհիւ յաջողած է իր այցելած իւրաքանչիւր վանքէ ներս բազմացնել աշակերտներու ու հետետորդներու թիւը: Հաւատքի մեծ պաշտպան, մտաւորական ու հոգեւոր առաջնորդ Գրիգոր Տաթեւացի հայ ժողովուրդին կողմէ կոչուած է յաճախ «երկրորդ Գրիգոր Լուսաւորիչ»:

Տաթևի վանք

Սուրբ Պողոս-Պետրոս եկեղեցին: Եկեղեցիին պատերը ծածկուած եղած են հարուստ որմնանկարներով որոնցմէ այժմ քիչ բան պահպանուած է: Սուրբ Պողոս-Պետրոս եկեղեցիէն դէպի հարաւ կառուցուած է Սուրբ Գրիգոր եկեղեցին **1295-ին** որուն ենթադրեալ ճարտարապետն է Մոմիկը:

Կը պատմուի թէ Տաթևի վանք այցելողները իրենց ուշադրութիւնը կը դարձնեն վանքի բակէն ներս, 10-րդ դարու սկիզբէն մեզի հասած հետաքրքրական յուշարձանի մը վրայ որ կը կոչուի «ճճնող յուշասիւն» կամ «Գաւազան»:

Հայաստանի հանտապետութեան հարաւային ծայրը կը գտնուի Սիւնիքի մարզը որմէ ներս կառուցուած է մարզի պատմաճարտարապետական ամենէն նշանաւոր շինութիւնը՝ Տաթևի վանքը:

Այս յուշասիւնը վանքի միակ կառուցն է որ իր 8 մեթր հասակով հանդերձ անխաթար մնացած է շրջանի բազմաթիւ երկրաշարժներէն ետք:

Կ'ըսուի թէ ՏԱԹԵՒԻ բառը «Տա Թեւ» է «Թող Աստուած Թեւ Տա ձեզի» իմաստով, որ այդ օրերու հաւատացեալ ժողովուրդին աղօթքն էր շինողներուն, որոնք՝ այդ դժուարին օրերուն եւ դժուարին տեղ վանք կ'ուզէին կառուցել:

14-րդ եւ 15-րդ դարերուն, Տաթևի վանքը հայկական մշակոյթի եւ լուսաւորութեան ճանչցուած կեդրոններէն մէկը եղած է ուր գործած են Տաթևի համալսարանը, մատենադարանը եւ մանրանկարչութեան դպրոցը: Տաթևի համալսարանէն ներս աշխատած են յայտնի գիտնականներ եւ աստուածաբաններ ինչպէս Յովհաննէս Որոտնեցի եւ Գրիգոր Տաթևացի:

Տաթևի վանքը հիմնուած է 9-րդ դարուն եւ անոր ամենէն հին շինութիւնը եղած է 895 թուականին ու կանգնուած

Աստուծոյ հետ խօսող բանաստեղծը՝ Գրիգոր Նարեկացի (951-1003)

դատապարտեալիս պատիժները, ներուի՛ն յանցանքները, փարատի՛ ամօթը, մոռցուի՛ խայտառականքը, բարեփոխուի՛ դատակնիքը, վերցուի՛ լացը. հանդարտի՛ ատամներու կրճտումը, սպառի՛ն ողբերը, կտրուի՛ արցունքը, մերժուի՛ սուգը, հալածուի՛ խաւարը, հասնի՛ սաստիկ կրակը, մերժուի՛ն բազմակերպ տանջարանները:

Նարեկ Բան ՂԲ. (հատուած)

Ա.- Արդար արեգակ, օրհնեալ ճառագայթ, կերպարանք լոյսի, անձկալի փափաք, անքննելի բարձրեալ, անպատմելի զօրեղ, բարիներու բերկրութիւն, յոյսի ներկայութիւն, երկնաւոր գովեալ, փառքի թագաւոր, արարիչ Քրիստոս, խոստովանուած կեանք: Եղկելիիս բազմասխալ խօսքերուն վրիպալից թերութիւնը Քու ամենազօր խօսքովդ լեցնելով՝ բարձրեալ Հօրդ ներկայացո՛ւր, իբրեւ աղերս հաճելի: Դուն որ ինձի համար եկար, անէժքի ենթարկուեցար խաշի մահով, եւ իմ նմանութիւնս վրադ առիր, ո՛վ կեանքի լիակատար օրհնութիւն, բոլոր վերիններուն եւ վարիններուն բարեխնամ տեսուչը: Որովհետեւ եթէ յանձն առիր ինձի համար մեռնիլ, ո՛վ ամենուն տէրն ու Աստուածը, որչա՛փ աւելի պիտի հիմակ հաճիս կարեկցիլ իմ տաժանելի չարչարանքներուս, ինձի պէս յանցաւորին տեղը ըստ մարդկութեանդ աղօթելով Հօրդ, որուն համապատիւ ես աստուածութեամբդ:

Այս Մեծ Պահքի
շրջանին ի՞նչ
Աստուածահաճոյ
բ ա ը ի ք
գ ո ը ծ ե ց ի ը :

Բ.- Ու պատուական արիւնիդ շնորհիւ, որ միշտ կը մատուցուի առաքողիդ կամքը հաճեցնելու համար, թո՛ղ ջնջուին մեղաւոր

Քառասուն Մանուկներու տօնը

Քառասուն մանուկներու տօնը կը յիշատակէ Կապադովկիոյ հռոմէական զօրագունդին պատկանող Քառասուն երիտասարդներու նահատակութեան օրը (Մանուկ գրաբար լեզուով երիտասարդ կը նշանակէ եւ ոչ մեր հասկացողութեամբ երեխայ): Թէեւ չէ հաստատուած թէ հաւատքով քրիստոնեայ այս քառասուն երիտասարդները ինչ ազգութեան կը պատկանէին, բայց հայ ժողովուրդը անոնց հաւաքական նահատակութիւնը սրբագործ կը նկատէ ու արժանի կը դարձնէ հանդիսաւոր կրօնական տօնախմբութիւններու եւ ժողովրդական յիշատակութեան:

Հռոմէական բանակէն ներս խիստ հարցաքննութեան մը ընթացքին կը յայտնաբերուի այս երիտասարդ բանակայիններուն քրիստոնեայ ըլլալը: Մի քանի անգամ կ'առաջարկուի անոնց վերադառնալ հին աստուածներուն թէ ոչ՝ ենթարկուիլ հաշուեյարդարի: Երիտասարդները, համարձակախօս եւ անդրդուելի, կը յայտնեն թէ իրենք միշտ եղած են ու կը մնան հաւատարիմ Սեբաստիոյ թագաւորին, սակայն ուխտ ունին նաեւ անխախտ պահելու իրենց երկնաւոր թագաւորին նկատմամբ իրենց հաւատքը, որ իրենց համար կենսական է, աղբիւր է յոյսի, խանդավառութեան եւ քաջութեան:

Իբրեւ պատիժ այս ընդդիմախօսութեան, ք ա ո ա ս ու ն երիտասարդները կը նետուին սառած լիճի մը մէջ: Նոյն ատեն կը յայտարարուի թէ եթէ անոնք յանկարծ դարձ որոշեն դէպի հին աստուածները, լիճի ափին իրենց տրամադրութեան տակ կը գտնուի տաք բաղնիք եւ ջուր: Քառասուն քաջ երիտասարդները

հաւատքի զօրութեամբ կ'որոշեն ընդունիլ իրենց վերապահուած ճակատագիրը: Անոնցմէ մէկը միայն, չդիմանալով դանդաղ այս մահին, կը վազէ սառած ջուրէն դուրս, սակայն տաք ջուրին հագի դպած, կ'ըլլայ յանկարծամահ: Մնացած երեսուն ինը կը մնան անդրդուելի: Գիշերով, յանկարծ երկնային լոյս մը կը ճառագայթէ լիճին վրայ ու լուսապսակներ կ'երեւին երիտասարդներուն գլուխներուն վրայ: Պահակներէն մէկը ականատես ըլլալով այս հրաշքին, տեղնուտեղին դարձի կու գայ ու կը յայտարարէ թէ ինք կը դառնայ քրիստոնեայ, անմիջապէս կը նետուի սառած լիճին մէջ ու կ'ընդունի փոխարինել ուրացող քառասուններորդ զինուորը:

Սեբաստիոյ մէջ քառասուն գմբէթով տաճար մը կառուցուեցաւ Քառասուն երիտասարդներու յիշատակին որ կանգուն մնաց մինչեւ Լենկթիմուրի օրերը այսինքն 1405 թուականը: Սփիւռքի մէջ եւս կը գտնուին եկեղեցիներ որոնք կը կրեն Քառասուն Մանուկ կամ Քառասնից Մանկանց անունը, ինչպէս Պուրճ-համուտի, Հալէպի եւ Գալիֆորնիոյ Օրէնճ Գաունթիի եկեղեցիները:

Քառասուն Մանկանց տօնը այս տարի կը յիշատակուի Մարտ 29-ին:

Մանկապարտեզի անկիւն

Ամբողջացո՛ւր Ղուկաս 18: 38-43

Կոյրը, Որդի, Որդի, բարձր, կ’ուզես, Տէր, հաւատքդ, Յիսուսի, կ’օրհնաբանէր:

----- սկսաւ աղաղակել. «Յիսո՛ւս Դաւիթի՛ -----, ողորմէ՛ ինձի»: Առջեւէն գացողները սաստեցին զայն ` որ լռէ, իսկ անհկա աւելի ----- ձայնով կ’աղաղակէր «Դաւիթի՛ -----, ողորմէ՛ ինձի»:... Յիսուս հարցուց. «Ի՞նչ ----- որ ընեմ քեզի»:

Կոյրը ըսաւ. «----- աչքերս թող բացուին որ տեսնեմ»:
 Յիսուս ըսաւ անոր. «Ուրեմն տե՛ս. ----- քեզ բժշկեց»:
 Նոյն պահուն իսկ անհկա սկսաւ տեսնել եւ հետեւեցաւ -----՝
 փառաւորելով զԱստուած: Ժողովուրդն ալ ասիկա տեսնելով
 զԱստուած -----

Նախակրթարանի անկիւն Ա. բաժին

Անուն: _____

1. Փարիսեցին եւ մաքսաւորը ի՞նչ

կ'ընէին:

Ա. Գնդակ կը խաղային

Բ. Կ'ուտէին

Գ. Կ'աշխատէին

Դ. Կ'աղօթէին

2. Ի՞նչ կը նշանակէ մաքսաւոր:

Ա. Տուրք գանձող

Բ. Տուները մաքրող

Գ. Մաքսի աշխատող

Դ. Օրէնքի ուսուցիչ

3. Ի՞նչ կը նշանակէ Փարիսեցի:

Ա. Տուրք գանձող

Բ. Փաստաբան

Գ. Փռապան

Դ. Օրէնքի ուսուցիչ

4. Ծառեր Յիսուսի հարցուցին թէ
ինչպէ՞ս պէտք է աղօթենք. Յիսուս ի՞նչ
պատասխանեց

Ա. Ծշմարտութեամբ

Բ. Սուտ խօսելով

Գ. Երկար աղօթելով

Դ. Փարիսեցիին պէս

5. Ամբողջացո՛ւր

Ով որ իր անձը պիտի
խոնարհի, եւ ով իր անձը
պիտի բարձրանայ:

(Ղուկաս 18:14)

6. 10 Պատուիրաններէն որ մէկը կ'ըսէ

«Պատո՛ւէ քու հայրդ ու մայրդ:»

Ա. Առաջինը

Բ. Չորրորդը

Գ. Հինգերորդը

Դ. Այս տեսակ պատուիրան չկայ:

7. Պահքի վեցերորդ Կիրակին ի՞նչ կը
կոչուի:

Ա. Անառակին

Բ. Արտաքսման

Գ. Ծաղկազարդ

Դ. Դատաւորին

8. Ո՞ր գրուած է «Բայց անիկա մեր
մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ եւ մեր
անօրէնութիւններուն համար
ծեծուեցաւ»:

Ա. Ղուկաս 22

Բ. Եսայի 53

Գ. Մարկոս 9

Դ. Մատթէոս 28

9. Պահքի երրորդ Կիրակին ի՞նչ կը
կոչուի:

Ա. Անառակին

Բ. Արտաքսման

Գ. Տնտեսին

Դ. Դատաւորին

10. 10 Պատուիրաններէն որ մէկը կ'ըսէ
«Բայց եօթներորդ օրը Աստուծոյ
նուիրուած հանգստութեան օր է:»

Ա. Առաջինը

Բ. Չորրորդը

Գ. Հինգերորդը

Դ. Այս տեսակ պատուիրան չկայ:

Նախակրթարանի անկիւն Բ. բաժին

Անուն: _____

1.- Մեծ պահքին առաջին Կիրակին ի՞նչ կը կոչենք:

- ա.- Անառակին
- բ.- Տնտեսին
- գ.- Արտաքսման
- դ.- Դատաւորին

2.- Մեծ պահքին երկրորդ Կիրակին ի՞նչ կը կոչենք:

- ա.- Գալստեան
- բ.- Դատաւորին
- գ.- Անառակին
- դ.- Տնտեսին

3.- Որո՞նք եղած են առաջին արտաքսուածները:

- ա.- Մովսէս Եգիպտոսէն
- բ.- Ադամ եւ Եւա դրախտէն
- գ.- Նոյ իր ընտանիքով
- դ.- Հայերը

4.- Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Յակոբ Մայր եկեղեցին մեծ Պահքի շրջանին ե՞րբ կ'ընէ հսկումի արարողութիւնը:

- ա.- Երկուշաբթի երեկոյեան
- բ.- Հինգշաբթի երեկոյեան
- գ.- Ուրբաթ երեկոյեան
- դ.- Չորեքշաբթի երեկոյեան

5.- Հսկումի արարողութեան ընթացքին դպրաց դասը ո՞ր աղօթքը կը կարդայ:

- ա.- Առաւօտ լուսոն
- բ.- Հաւատամքը
- գ.- Հաւատով խոստովանիմը
- դ.- Նարեկէն աղօթքներ

6.- Սամուէլի շրջանին Իսրայէլցիները որո՞նց դէմ պատերազմեցան եւ վնասեցին:

- ա.- Արաբներու
- բ.- Փղշտացիներու
- գ.- Թուրքերու
- դ.- Եգիպտացիներու

7.- Փղշտացիները ինչու՞ ուզեցին Աստուծոյ ուխտի տապանակը վերադարձնել իսրայէլի ժողովուրդին:

- ա.- Որովհետեւ կը վախնային որ Իսրայէլացիները իրենց վրայ յարձակին տապանակը ետ առնելու համար:
- բ.- Որովհետեւ մեծ դժբախտութիւններ ունեցան:
- գ.- Որովհետեւ շատ չէին սիրած տապանակը:
- դ.- Որովհետեւ Փղշտացիներուն պատասխանատուները վերադարձնել փափաքեցան:

8.- Ո՞վ Սամուէլին ուղղութիւններ կու տար:

- ա.- Հեղի քահանան
- բ.- Իր մայրը Աննա
- գ.- Իսրայէլի ժողովուրդը
- դ.- Աստուած

9.- Ամբողջացուր Հանգանակ հաւատոն:
Որ յաղագս մեր----- եւ վասն մերոյ
----- իջեալ ի -----
մարմնացաւ,----- ծնաւ
կատարելապէս ի ----- Սրբոյ
----- Հոգւովն----- :

10.- Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը ինչի՞ տարի հռչակեց 2003 տարին:

- ա.- Արամ Խաչատուրեանի 100 ամեակը:
- բ.- Աստուածաշունչի տարին:
- գ.- Նարեկացիի 1000 ամեակը:
- դ.- Հայաստանի անկախութիւնը:

Երկրորդականի անկիւն

Անուն: _____

1. Ո՞ր մարգարէական գիրքը ամենէն ծաւալունն է:

- Ա) Եսայի
- Բ) Երեմեայ
- Գ) Եզեկիէլ
- Դ) Դանիէլ

2. Հետեւեալ մարգարէական գիրքերէն ո՞ր մէկը մեծ ձուկ մը կը յիշեցնէ:

- Ա) Ովսէա
- Բ) Յովէլ
- Գ) Ամոս
- Դ) Յովնան

3. Ո՞ր մարգարէն մարգարէացաւ թէ Յիսուս Բեթլեհեմ պիտի ծնի :

- Ա) Միքա 5.2
- Բ) Ամբակում 5.2
- Գ) Սոփոնիա 5.2
- Դ) Նահում 5.2

4. Ո՞վ գրեց Նոր Կտակարանի 5 ըդ գիրքը՝ Առաքեալներուն Գործերը:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

5. Հետեւեալ Աւետարանիչներէն ո՞վ մաքսաւոր էր:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

6. Հետեւեալ Աւետարանիչներէն ո՞վ բժիշկ էր:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

7. Հետեւեալ Աւետարանիչներէն ո՞վ իր Աւետարանը ուղղեց Հռոմայեցիներուն:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

8. Հետեւեալ Աւետարանիչներէն ո՞վ իր Աւետարանը ուղղեց Հրեաներուն:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

9. Հետեւեալ Աւետարանիչներէն ո՞վ Հրեայ չէր:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

10. Հետեւեալ Աւետարաններէն միայն մէկուն մէջ կը կարդանք Բարի Սամարացիին առակը: Ո՞ր մէկուն մէջ:

- Ա) Մատթէոս
- Բ) Մարկոս
- Գ) Ղուկաս
- Դ) Յովհաննէս

Ընդհանուրի անկիւն

Անուն: _____

1- Հրաշեայ Աճառեան անունը կը

վերագրուի.-

- ա- Լեզուաբանութեան
- բ- Երաժշտութեան
- գ- Քաղաքականութեան
- դ- Նկարչութեան

2- Հաւատացեալը որ որոշ շրջանի մը համար ինքզինք կերակուրէ ամբողջովին կը գրկէ.-

- ա- Պահք կը բռնէ
- բ- կ'ուզէ նիհարնալ
- գ- մեղաւոր է
- դ- ծոմ կը պահէ

3- Հայկական կարմիրը որդան կը կոչուի որովհետեւ.-

- ա- հայ որդիներ այդ գոյն գօտի կը կապէին
- բ- որդէ կը ստացուի
- գ- որդեր կը հաւաքուին այդ կարմիրին վրայ
- դ- որովհետեւ նարնջագոյն է

4- Վկայաբանը.-

- ա- վկայական կը բաշխէ
- բ- վկաները դատարան կը կանչէ
- գ- վկաներուն ճշմարիտ թէ սուտ խօսիլը կը հաստատէ
- դ- կրօնի նահատակներուն մասին վկայութիւններ կը գրէ

5- Ո՞րն է անկապ բառը.-

- ա- պատմունճան
- բ- պարեգօտ
- գ- սփռոց
- դ- սքեմ

6- «Ազատն Աստուած այն օրից երբ հաճեցաւ շունչ փշել, իմ հողանիւթ շինուածքին ...»

- ա- երջանկութիւն պարգեւել
- բ- կենդանութիւն պարգեւել
- դ- ազատութիւն պարգեւել
- գ- համբերութիւն պարգեւել

7- Ըստ Ղուկասի 21-19, « Ձեր համբերութեամբ պիտի փրկէք ...»

- ա- ձեր հաւատքը
- բ- ձեր ջիղերը
- գ- ձեր հոգիները
- դ- ձեր նպատակը

8- Բերնէ բերան կ'ըլլայ...»

- ա- պարան
- բ- սեղան
- գ- կարկտան
- դ- գերան

9- Յիսուսի այս հրաշքներէն որ մէկը լիճի վրայ կը պատահի.-

- ա- Այրի կնոջ որդիին յարութիւնը
- բ- Հրաշալի ձկնորսութիւն եւ առաջին աշակերտներ
- գ- Կանայի հարսանիքը
- դ- հինգ հազարին կերակրումը

10- Երբ անձի մը համար ըսուի «մարտի նկարագիր ունի», կը նշանակէ.-

- ա- փոփոխական տրամադրութիւն ունի
- բ- մարտ ամսուան մէջ ծնած է
- գ- կռուական է
- դ- մարտական ոգի ունի

Փետրուար ամսուան պատասխաններ եւ մասնակցողներ

Մանկապարտեզի անկիւն

Յիսուս, Հինգ, Երկու, հինգ հազար, օրհնեց, կոշով

Նախակրթարանի անկիւն Ա. Բաժին

1. բ.բարի
2. գ. Հօրը հարստութեան ինկած բաժինը
3. գ. ծախսեց
4. բ. Եղբայրը
5. ողջնցաւ, կորսուած
6. բ. Սարա
7. դ. Ե՛լ, առ մահիճդ եւ տունդ գնա՛
8. արքայութիւնը, մխիթարութիւն
9. գ. Մովսէսի
10. Տէրը, Եսայիի բերնով

Նախակրթարանի անկիւն Բ. Բաժին

- 1.- ա, բ.- Տեառնընդարաջ, Վարդանանք
- 2.- 451, Տղմուտ, 300,000, 60,000 , Վարդան Մամիկոնեան
- 3.- դ.- Տղայ զաւակ մը ունենալ
- 4.- բ.- Ծնելէն 40 օր ետք տանարին ընծայումը
- 5.- գ.- Սամուէլ
- 6.- բ.- Հեղի քահանային
- 7.- դ.- Սիրէ՛ք բու տէր Աստուածը
- 8.- Տէր, Քրիստոս, Միածին, Հօր
- 9.- գ.- 12 տարեկան
- 10.- բ.- Մաշտոցի Արձագանգ հրատարակութեան 10 ռդ տարին ըլլալուն համար:

Երկրորդականի անկիւն

- 1.- բ.- Յովհաննէս Առաքեալ
- 2.- բ. 66
- 3.- գ. 1,500
- 4.- գ.- 40
- 5.- դ.- Մովսէս
- 6.- գ.- Առակներ, Ժողովողի, Երգ Երգոց
- 7.- ա.- Յուդիթ, բ, Եզրասի Ա. գիրքը
- 8.- բ.- Թագուհին
- 9.- դ.- Առակներ
- 10 բ.- Սաղմոսներ

Ընդհանուրի անկիւն

- 1- ա- պատիւ
- 2- ա- բազմեցաւ
- 3- գ- պատուէր
- 4- ա- զաւակն էր
- 5- դ- կարկուտի բռնուեցանք
- 6- գ- Յիսուս
- 7- բ- մարգեր
- 8- ճարտարարուեստ
- 9- գ- հայկական պարի ոճեր
- 10- գ- Մածունը փշելով կ'ուտէ

Փետրուար ամսուան մասնակցողներ

Մանկապարտեզ

Անսխալ պատասխանողներ

Սեւակ Պապիկեան, Կարապետեան Կարինէ, Խշխշեան Ռիթա, Պիլիքեան Գէորգ, Կարապետեան Կարպիս, Քուլլուքեան Սերենա, Կարապետեան Զոհրապ:

Նախ Ա. բաժին

Հրայր Մատթէոսեան, Րաֆֆի Խշխշեան, Դալար Գապթանճեան, Ներսէս Նասոյեան:

Անսխալ պատասխանող

Առէն Պապիկեան

Նախ Բ. բաժին

Անի Մելեքեան, Արի Միրզայեան, Թամար Պուլիքեան, Սեւակ Ալմաճեան, Լորա Սարիմանուկեան, Քրիստինա Կարապետեան

Անսխալ պատասխանող

Հրակ Նարեկեան

Երկրորդական

Թամար Գիզիրեան, Փօլ Գիզիրեան, Րաֆֆի Քէօսէյեան, Մարիա Կարապետեան, Յովիկ Կարապետեան, Արայի Խաչատուրեան, Թալին Նաիմ, Կարօ Կարապետեան, Լոռի Քէնսէյեան, Րաֆֆի Թաշճեան

Կարճ Լուրեր Կիրակնօրեայէն

Մեծ պահքի շրջանին Կիրակնօրեայի աշակերտները ունին իրենց յատուկ Պահքը :

Ա շաբաթ	chips
Բ շաբաթ	հեռատեսիլ եւ համակարգիչ
Գ շաբաթ	ծամոն
Դ շաբաթ	կազային խմիչքներ
Ե շաբաթ	տուրմ
Զ շաբաթ	շաքար
Է շաբաթ	Հաւկիթ

եւ յաւելեալ պարտականութիւններ

- Մանկապարտէզի Ա. եւ Բ. կարգերը 7 շաբթուան ընթացքին գոց պիտի սորվին Տէրունական Աղօթքը եւ պիտի գունաւորեն իրենց յանձնուած տետրակները:
- Մանկապարտէզի Գ. եւ Նախակրթարանի Ա. եւ Բ. կարգի աշակերտները գոց պիտի սորվին Տասնաբանեան:
- Նախակրթարանի Գ. եւ Դ. կարգի աշակերտները գոց պիտի սորվին Հաւատամքը:
- Նախակրթարանի Ե. Զ. եւ Երկրորդականի Ա., Բ. եւ Գ. կարգերու աշակերտները գոց պիտի սորվին Հաւատով Խոստովանիմէն համարներ եւ նաեւ Նոր Կտակարանի Գիրքերուն շարքը:

Իրենց պարտականութիւնները լաւագոյն կերպով կատարող աշակերտները ամավերջի հանդէսին պիտի ստանան նուէրներ:

«Ճաշու Աւետարան»ը

Կը գտնուի նաեւ համացանցի (internet) վրայ: Այցելեցէ՛ք www.sourphagop.org Զախ կողմի կոճակներէն «Ճաշու Աւետարան»ը ձեզ կ'ուղղէ դէպի ներկայ եւ նախկին շաբաթներուն Ճաշու Աւետարանի հատուածներուն...

«ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳ»ը

Կը գտնուի նաեւ համացանցի (internet) վրայ: Այցելեցէ՛ք www.sourphagop.org Զախ կողմի կոճակներէն «Պարբերաթերթ»ը ձեզ կ'ուղղէ դէպի «ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՐՁԱԳԱՆԳ»ի ներկայ եւ նախկին թիւերուն ...

**Մաշտոցի Արձագանգի այս թիւին իրենց մասնակցութիւնը բերին. -
Յասմիկ Նաճարեան, Երան Լոշխաճեան, Գարոլ Գաբթանճեան, Թորոս Պապիկեան:**

*Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Յակոբ Մայր Եկեղեցու Կիրակնօրեայ դպրոցի կամատր խմբակը.-
Ոսուցիչներ՝ Մարիա Քէօսէյեան, Անի Գըլընճեան, Վերա Կարապետեան, Երան Լոշխաճեան, Գարոլ Գաբթանճեան, Յասմիկ Նաճարեան, Յասմիկ Քանաճեան, Սաօ Ասատուրեան, Շողիկ Նաճարեան,
Տնօրէն՝ Թորոս Պապիկեան, Կայքէջ՝ Րաֆֆի Պապիկեան, Լուսանկարիչ՝ Նիկոլ Դանիէլեան, Պարբերաթերթ՝
Շաղիկ Պոյաճեան, հոգաբարձութեան ներկայացուցիչ՝ Մովսէս Քէօսէյեան:*